

دکترآمد:

عبد ره محمد اسلیم با نگاهی به سیر تاریخی استعمار فرهنگی غرب، طی دو قرن گذشته در سرزمین‌های اسلامی، ضرورت شناخت ابعاد این هجوم ویرانگر را در گرو کسب معرفت و آگاهی نسبت به اندیشه ناب اسلامی دانسته و تلاش می‌کند که تحلیلی روشن برای تبیین نقش شهید شقایی در گشودن باب چنین نگرشی نسبت به جهان معاصر در میان مسلمانان ارائه کند. او که لازمه چنین رشدی را دست‌یافتن به علم و دانش وسیع و جهان‌بینی استوار می‌داند تا ضمن داشتن توفیق همراهی اصولی با پیشرفت‌های ارزشمند بشری، از مراقبه‌ای که می‌توان از بر هم خوردن تعادل فکری و دیدگاه‌های اعتقادی نسبت به عالم غیب و شهود پیشگیری کند نیز غافل نبود.

عبد ره محمد اسلیم، کارشناس مسائل سیاسی فلسطین

فتحی شقایی میان اسطوره و رؤیا...

می‌کردند یا به نظر برخی، کافر و خارج از اسلام می‌نمودند، تأکید می‌کرد.

این اندیشمند اسلامی سعی در پیوند میان نص قرآن و سیر حرکت تاریخ جهت ایجاد فضای جنبشی تکامل یافته مانند یک طرح و یک مفهوم و عمل انقلابی پیشرو، داشت که درک کلاسیکی و سنتی موجود در آن دوره را در سطح جنبش اسلام‌گرایانه در مسأله اندیشه و ابداع در جنبش و آگاهی را پشت سر بگذارد. او به این منظور همواره در سیر و سفر در میراث فرهنگی بود تا بتواند با توشه‌ای از نور به سوی آینده‌پژگردد.

«وعدالآخره» (وعدۀ قرآن برای شکست نهایی یهود و اخراج همیشگی آنان از فلسطین) وی فعالیت‌های جنبشی اش را در خارج از فضای کلاسیکی جنبش‌های اسلامی آغاز نمود. بلکه او پیشرو در طرح این واژه بود. من نیز در او دقیق گشتم و آن درخشش و گرمی اسلام را در وی یافتیم. وی در جستجوی اصالت و شمولیت آگاهی برای ایجاد فضای حرکت و جنبش اسلامی بود (ما جنبش جهاد اسلامی در فلسطین را در سطح فلسطین نمی‌خواهیم وگرنه ما سختی و مشکلات قیام و نهضت و ادامه آن و خارهای کف پا و گل آتش را در دست تحمل نمی‌کردیم).

شهید شقایی تحت تأثیر شهید حسن البنا و معلم شهید سید قطب و اندیشمند ایرانی علی شریعتی و اندیشمند جزایری مسلمان مالک بن بنی‌قار داشت و همچنین متأثر از اندیشمند مسلمان سودانی ابوالقاسم حاج محمد - رح - به ویژه کتاب پیشگام و بی‌نظیرش «العالملیه الاسلامیه الثانیه» بود. او بزرگ‌ترین تأثیر وی از حضرت امام خمینی بود که گویی وی را سحر و جادو کرده بود و اسیر گسترش انقلاب اسلامی که حضرت امام را در

ایران عزیز بر پا کرده بود، شده بود و بصورت هم‌پیمان اسلامی و طبیعی وی در آمده بود و بدین گونه در شعارهای انقلاب اسلامی و سخنرانی‌های امام ذوب شد. او سخنان امام را در فلسطین چاپ و منتشر می‌نمود تا جوانان از روح این انقلاب فرزند سیراب و از چشمه حرکت‌های بیدار و انقلابی در ایران آن روز بنوشند. این اندیشمند شهید رضوان الله علیه بر خط جهادی عمل دیگری را اضافه نمود. او فرزندگی و روشنی را به نهاد و بنیان کلاسیک فکری و فرهنگی فعالیت‌های اسلامی - فرهنگی که مدت‌ها به همان حالت مانده بود ازرانی کرد و جرقه‌ای باعث ایجاد آگاهی اسلامی به وسیله رجوعش به نصوص قرآنی و آگاهی اصیل تاریخی شد و این رشد آگاهی فرهنگی در مجلات و نشریات و تشکل‌ها متجلی می‌شد و دارای اثری منحصر به فرد و برهم‌زننده مفاهیم رایج بود به همین دلیل جناح دانشجویی و جوانان تجددخواه در سراسر وطن به وجود آمدند که به گروه دانشجویان مستقل معروف شدند. این گروه دانشجویی از نص صریح قرآن به همان صورت که بر پیامبر (ص) نازل شده بود، الهام می‌گرفت و به بازخوانی تاریخ با سلاح آگاهی و انقلابی‌گری و پیشروانه پرداخته، مفاهیم آن را در دل و جان و ضمیر آگاه خویش نسبت به مسأله فلسطین، (با مفهوم آگاهی و انقلاب) جای دادند.

فتحی شقایی و پرسش از نص قرآنی اندیشمندان همواره دغدغه جهانی را دارند که بر اساس علم و معرفت باشد. نظراتی را برای به مرحله عمل آوردن افکار خود پیشنهاد می‌دهند که نظرات و رویاهای متعالی است جهت بیرون آمدن از وضعیت کلاسیکی و رواج پشت سر گذاشتن آنها به سوی

معجزه‌گونه خود، از طریق جهان‌بینی خاص خویش و علم و دانش وسیع و ابداع شیوه جهاد و مقاومت، درنوردید تا آن که شهید شد و به سوی خدا پرواز کرد.

در حالی که توانست با اثبات نظریه خویش چالش انتفاضه دوم که همانا انتفاضه قطعی است را به وجود آورد که باعث اخراج دشمن صهیونیستی از نوار غزه گشت. با بررسی و مطالعه این جریانات در می‌یابیم که شهید شقایی در مسیر شهید حسن البنا و معلم شهید سید قطب حرکت کرده و از میراث و شیوه و حرکتش الهام گرفت و سعی و تلاش نمود با اهدای خون خویش این شیوه را به عنوان الگویی پیشگام و سرآمد از همه جنبه‌ها براساس پژوهش‌های قرآنی و تاریخی و... معرفی نماید. وی از کتاب «فی ظلال القرآن» و «معالم فی الطریق» این کتاب نورانی و معروف سید قطب که جان خود را بر سر آن در مقابله با طاغوت زمان یعنی عبدالنصامه از دست داد، تأثیر فراوانی پذیرفت.

این اندیشمند «شهید فتحی شقایی» نماینده نقطه شروع، تأسیس، حرکت و عمل جهادی و بینش ناب بود او در تشخیص بحران امت یا به عبارتی توسعه و پیشرفت ابزار معرفتی و جنبشی جهت مقابله با هجمه غرب که در رویارویی با اسرائیل این غده سرطانی نمایان است، موفق بود. وی همچنین در شناخت متون تاریخی به واسطه بینش تفکرگرایانه و الگویی پیشرو تا حد رویایی در انتفاضه اول نیز موفق بود تا جایی که جنبش اسلامی به عنوان جزئی از بنیان این جهان در دل و جان مادر جنب و جوش است و جزئی از رفتار و شیوه زندگی ما گشته بدون آن که نیرویمان را از دست بدهیم، بلکه در اثر عملیات متعدد و توسعه روشهای آن نیرویمان نیز پیوسته افزایش می‌یابد.

شقایی و دوره پرسش و اکتشاف
از اواخر دهه هفتاد و اوایل دهه هشتاد تحکرات شهید شقایی در میان دانشجویان همانند باران پاییزی فرود می‌آمد... و همواره در جستجوی خویشتن اسلامی و خویشتن حرکتی و جنبشی بود و به خواندن متن قرآن همان گونه که فرود آمده بود و از فراز تاریخ گذشته و به اکتشاف خویشتن متمدن خویش از غار حرا تا وعده آخرت که بتواند آینده پیشرو خود را بسازد می‌پرداخت. دوره، دوره سؤال بود و زمان، زمان اکتشاف و زمان کشفن و بارور شدن برای بازشناخت هویت اسلامی، انقلابی متمدن خویش. او همواره بر جاری ساختن، چشمه مهر اسلامی در دل و جان ملت‌های خارج از صحنه که برخی به آنها همانند گله گوسفند نگاه

شهر شهید فتحی شقایی

شهید شقایی نماینده «نظریه انقلابی» پیشرو «بینش» جهادگرایانه متمدنانه در این مرحله از تاریخ بوده که به شلیک اولین گلوله‌های این انتفاضه مبارک انجامیده است و الحق که شهید شقایی انتفاضه را زمانی که تنها در دل و جان ملت فلسطین در غلیان بود از انزوا به صحنه کشاند.

طرفداری از اسلام انتخاب لفظی و کلامی نیست که حرف «ی» که رسید تمام شود. بلکه نوعی حساسیت و احساس تمایل شدید نسبت به اسلام بزرگ به عنوان شیوه زندگی و روش و نماد رفتار اجتماعی و فرهنگی جامعه است. به همین دلیل هجوم و حمله غرب به شدیدترین وجه آن ادامه دارد. گرچه در بعضی جهات بر اثر توسعه و پیشرفت فکری و جنبش و جهاد مسلمانان در همه جنبه‌های اجتماعی، شروع به عقب‌نشینی نموده است. ما در این پژوهش سعی داریم تا به درون این پرسش گام نهمیم. پرسشی که ذات معرفتی در چارچوب اندیشه شمولی آفاق اسلامی و پاسخگوی آن است این که به معنی تلاش شقایی به ایجاد جرقه این سؤال در میانه جنبش اسلامی با همه ابعاد فکری و معرفتی و تعدد روش‌ها و جنبش‌ها در تمام سطوح، این پرسش به منظور ایجاد انگیزه معرفتی و آگاهی بخشی بوده و در نتیجه ورود به این سؤال بر اساس زمینه‌های همراهی اصولی و متمدنانه است به طوری که تعادل فکری و دیدگاهی خود را درباره عالم غیب و شهود از دست ندهیم.

فتحی شقایی رضوان الله علیه این اندیشمند اسلامی از رحم این سؤال جهادی متولد شد بلکه این سؤال عیناً نشان‌دهنده بینش و دیدگاه وی نسبت به جهان برخاسته از کانون مرکزیت فلسطین و مرکزیت هجوم همه جانبه غرب نوین و معاصر بر جهان اسلام می‌باشد و این جاست که وی میان نظریه و بینش و عمل و فعل جهادی جهت پاسخ به این سؤال پیوند برقرار می‌کند. از زمان شهید امام حسن البنا رضوان الله علیه تا این لحظات تاریخی عمل جهادی همچنان در جهان اسلام به ویژه سرزمین فلسطین روزه افزایش است. چه کانون این کشمکش جهانی میان برخورد سرسختانه و تربیه‌الشرویه؟ الاخلاقه حسن البنا - رضوان الله علیه را واداشت تا گروه‌هایی از اخوان را جهت انجام عملیات شهادت طلبانه راهی سرزمین پاک و مقدس فلسطین نماید. اندیشمند شهید فتحی شقایی از دهه هشتاد دانمادر حال حرکت در وطن اشغال شده خویش است. در حالی که مؤدۀ به «وعدالآخره» می‌دهد و تلاش می‌کند تا الگویی جهادی پیشرو و انقلابی ارائه دهد که نماینده مقاومت مقدس باشد و بر اساس عقیده و تاریخ آن را در راس اولویت‌هایش قرار دهد به ویژه آن که فلسطین آیه‌ای از کتاب خدای عز و جل است نه بر اساس یک عکس العمل سیاسی و آبی و غریزی اجتماعی یا اقتصادی. بلکه براساس اصول فکری قرآنی و مطالعات اسلامی، انقلابی تاریخ که سرچشمه‌اش از غار حرا است تا بیت المقدس با آن پتانسیل ایمانی عقیدتی که امواج تاریخی آن ریشه در نور الهی از طریق قرآن و تاریخ و حقیقت دارد.

او هنگامی که سخن می‌گفت در وهله اول برای اسلام‌گرایان سنتی این سخنان، عجیب و غریب می‌آمد و هم اینان سعی کردند تا با استفاده از پشتوانه و نقل تاریخی خود با این واقعه معجزه‌آسا (انتفاضه اول) به مخالفت برخیزند. شهید شقایی نماینده «نظریه انقلابی» پیشرو «بینش» جهادگرایانه متمدنانه در این مرحله از تاریخ بوده که به شلیک اولین گلوله‌های این انتفاضه مبارک انجامیده است و الحق که شهید شقایی انتفاضه را زمانی که تنها در دل و جان ملت فلسطین در غلیان بود از انزوا به صحنه کشاند.

او آگاهی اسلامی و انسانی را با انقلابی‌گری متمدنانه و امروزی

۳ - فلسطین قلب است. عربی و اسلامی است. مرکزیت مسأله فلسطین از نظر عقیدتی و تاریخی و واقعیت و حال فعلی و آینده آن.

ششاقی و فرهنگ شهادت طلبی

از شروع اولین جرقه انتفاضه مبارک به همت دستان پخشنده آن شهید - قرآن و تاریخ در حرکتی الهی و اوج گیرنده به سوی وجه الله و دروازه های قدس، یکدیگر را در آغوش گرفته اند. به گونه ای که شهید ششاقی (رض) گرسنگی و عطش و ناله های انقلابی و الهی آن را با سردادن تکبیر و حمد و سنای خدا با عمل انقلابی سرباز و بدان پاسخ گفته است (همواره تا مرز شهادت با شما می مانم خود را قربانی می کنم. خون خود بلکه ثانیه های عمر خویش همه توان خستگی ناپذیرم را فدای این راه مقدس می نمایم). دعوت می کنم همه امت را به طرفداری از ملت مسلمان فلسطین که با توکل به خدا شروع به مقابله با تانک های اسرائیلی به وسیله سنگ های مقدس و سینه سپر شده با انگیزه ایمان عمیق خویش به پیروزی و آزادی میهن اسلامی، نموده است.

لازم به ذکر است تلاش های شجاعانه شهید ششاقی در حفظ و ادامه این انتفاضه مبارک از انحراف و سقوط در چاله های رسمی نظام های عربی و خط سازمان آزادی بخش فلسطینی که با همه خبث طینت خود سعی در خاموش نمودن آتش انتفاضه از طریق امضای موافقتنامه های از ونگین مانند موافقتنامه اوسلو نمودند. شهید ششاقی همواره بر راه آزادی حقیقی که سرچشمه از ایمان مردم به عظمت دین اسلام عزیز گرفته است، تأکید می کرد. معتقد بود که پیمودن راههایی دیگری جز این، همگی وهم و سراب و رویا و آب در هواون کوبیدن است.

در حالی که انتفاضه داشت در دل و جان ملت فلسطینی ریشه می دوانید و بالا می گرفت، تلاشهایی از سوی نظام های عربی و بین المللی جهت خاموش ساختن آن، شروع شد... و در همین اثنا به هنگام بازگشت شهید ششاقی از لیبی در جزیره قبرص در تاریخ ۱۳۸۶/۱۰/۱۹۹۵ به وسیله دست های پلید موساد اسرائیلی و مزدورانش ترور شد و رژیم صهیونیستی برای توجیه این مسأله مسئولیت آن را بر دوش عملیات شهادت طلبانه دوگانه ای که دو نفر شهادت طلب به نام های صلاح شاکر و انور سکر، انجام داده بودند انداخت و بدین گونه این شهید بزرگوار به ملکوت اعلا پیوست. این اندیشه و رویاگونه شهید ششاقی اتلافی قرآنی - تاریخی، فعال در صحنه زمان ایجاد کرده است. او راه را برای خضوع در برابر واقعیت برای ایجاد واقعیتی دیگر که موافق حرکت تاریخ باشد، در نتیجه این اندیشه از نظر ذاتی و موضوعی متکامل است. چه این که مطلق «وعدا لآخره» ای است که خود پیش بینی آینده است. در واقعیت حال فعلی ما و این همان است که نامش را «سؤال مقدس» - «فرز مغز مقدسی که از نیروی عظیم روحی سرشار است و این روحیه همان جهاد است که حساسیت امت است. تشنه شهادت بودن این شهید، وی را به باز کردن کامل درها در این کشمکش عقیدتی مبتد از غار حراء... وادار نمود. فاذا جاء وعدا لاولهما بعثنا علیکم عبادا لنا اولی باس شدید فجاوسوا خلال الدیار وکان وعدا مفعولاً. ثم ردنا لکم الکره علیهم و امددناکم بأموال و بنین و جعلناکم اکثر نظیراً. ان احسنتم لانفسکم و ان اساتم فلها. فاذا جاء وعدا لآخره لیسئوا و جوهکم و لیدخلوا المسجد کما و دخلوه اول مره و لیتبروا ما علوم تبتیرا. عسی ربکم ان یرحمکم و ان عدتم عدنا و جعلنا جهنم لکم مزین حصیراً. سوره اسراء آیه ۸-۵. عذر می خواهم برادرم هزاران عذر که سعی می کنم به تو نزدیک شوم. نزدیکی بنیادین و اصولی میراث تو را برای باز کردن این کلمه سر و تلاشم برای درک این راه و این شیوه، پیش روی تو قرار می دهم، من به پاک و طهارت و نور فروزان و زیبای الهیت نزدیک می شوم، اما تو گویی گسترده تر از یکبار سعی و تلاش و به بیش از یک دیدار نیاز داری و به بیش از یک تلاش هزاران عذر... هزاران!

شهریه ششاقی

شهید فتحی ششاقی بر خط جهادی عمل دیگری را اضافه نمود. او فرزندگی و روشنی را به نهاد و بنیان کلاسیک فکری و فرهنگی فعالیت های اسلامی - فرهنگی که مدت ها به همان حالت مانده بود ارزانی کرد.

سرطانی اسرائیل، دست یازد. به همین دلیل بر خلاف جریان آب وضع موجود شنا کردن را آغاز کرد و الگوی عملیات جهادی نوین و زیبایی را پیانگذاری کرد.

ارکان فرهنگی جنبش نزد شهید ششاقی:

۱ - مطالعات زنده و پویای قرآنی.
۲ - تکنیک به فعل در آوردن قرآن در یک تشکیلات جنبشی حرکتی متکامل و پرتیر.

ششاقی و معنویت روحی

شهید ششاقی الگویی است که هر مجاهدی در برابر آن با عنوان اسطوره عشق الهی و عروج روحی و شفافیت فکری سر تعظیم فرود می آورد و این خود شاخصی بر استننا بودن زمان و مکان می باشد. وی جهان درونی و برونی را در چارچوب اندیشه عالم وجود رابه گستردگی دوران فلسطینی می دید و به همین دلیل این تفکر و نظریه به واقع حرکتی و جنبشی را شیوه ای وجودی می دانست که انگیزه های نورانی، امکان بیداری و نهضت مستمر انقلابی براساس خط امام حسین (ع) و شیخ مجاهد شهید عزالدین القسام (رض) را از ان می دارد و این شعار را سر می دهد «المجاهد خمردمه» مجاهد خوشن در جوش است و اعراس الدم و الشهاده و «عروسی های خون و شهادت» و تا ممل در این شعارها به سوی روابط جهادگرانه ای که در حرکت وی به سوی علوروح و در بعد یقینی آن - آسمان و بعد مقدس زمینی - محشر - محشر از بعد شاهد و شهادت - شاهد و شهید، رهنمون می شود. «عبدا لنا اولی باس شدید فجاوسوا خلال الدیار و کان وعدا مفعولاً» پس شهید ششاقی نماینده:

۱ - پاسخ روشن درباره این معنی که مسلمانی انقلابی و حرکتی، مجاهدی جنبشی، در زمانی باشی که در آن اصول، فدای فرور و حاشیه ها شده باشد.

۲ - شرط بندی و خطر کردن بر عمل جنبشی انقلابی در چارچوب فرهنگی که سعی دارد میان قرآن و تاریخ پیوند و انسجام برقرار نماید.

تعالی مردم، تعالی همراه با پیش بینی های موجود در متون قرآنی که به واسطه آگاهی ذاتی به انسان مجاهد، حضور درک و فهم آن را می بخشد. «عباد لنا» (بندگان برای ما)... «لیسئوا» (که بدی کنند)... «لیدخلوا» (که داخل شوند)... «ان عادوا فعندنا» (اگر بازگردند ما نیز بر می گردیم)...

فتحی ششاقی این متفکر اندیشمند همواره تاریخ و ژرفا و حقیقت ایده قرآنی را به ما بخشیده تا به پرسش مرحله اسرائیل و شیوه اسلام در شکل گیری نورانی عرفان همان گونه که در رویا است، برسیم.

مطالعات وی نتیجه لجاج نابغه گونه میان ویژگی های مشترک سنی ها و شیعیان بوده است. وی در منزلی متواضع نشأت یافت. متولد اردوگاه پناهندگان رفح در سال ۱۹۵۱ میلادی است و بزرگترین فرزند به حساب می آید. هنگامی که ۱۶ ساله بود تمایلات داشت. او آن زمان در دانشگاه بیروت در کرانه باختری درس می خواند و در رشته ریاضیات فارغ التحصیل شد و در مدرسه نظامیه قدس مشغول تدریس شد. وی آن زمان به فعالیت های جنبشی تمایل داشت و این مسأله روی تمایلات اسلامی اش منعکس شده، باعث شد هنگامی که مشغول تحصیل در رشته پزشکی دانشگاه زقازق مصر شد وارد فعالیت های گروه های اسلامی شود و در آن جا با سران این گروه های اسلامی و انقلابی آشنا شود. پس از آن در خط و ربط فکری با اخوان المسلمین اختلافاتی پیدا کرد و این جابود که به همراه تعدادی از دوستانش جنبش جهاد اسلامی را در اواخر دهه هفتاد بنیاد نهاد. با پیروزی انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام خمینی اندیشه هایش با خط فکری امام تلافی پیدا کرد و از اینکه در جریان انقلاب اسلامی ایران حضور میلیونی ملت با این وسعت بی نظیر اعجاب وی را برانگیخت و این همه انگیزه مردمی و ملی به سوی اسلام بزرگ و امیل و انقلابی برایش شگفت آور می نمود. پس از آن وی به نوشتن کتاب معروفش به نام «الخمینی الحل الاسلامی و البیدل» «خمینی راه حل اسلام و جایگزین» را به رشته تحریر در آورد که بر اثر صدور همین کتاب در سال ۱۳۷۹ بازداشت شد که پس از مدتی آزاد شد اما بار دیگر در همان سال بازداشت و در زندان قلعه به مدت ۴ ماه زندانی شد.

متفکر بزرگ شهید فتحی ششاقی از معدود اندیشمندان است که صاحب بینش نصی و پیش گویی گونه درک پاسخ به پرسش زمان و مسأله «وعدا لآخره» است. زیرا او فرزند نسلی است که دوره اش با شکست های متوالی همراه بوده و مرحله ناصریسم و شیوه های غیر اسلامی (انور) ساداتی و فضاهای جهادی که بر اساس افکار جهادگرایانه پیشرو «وعدا لآخره» تأسیس شد تا بتواند پاسخی به پرسش زمان به عنوان طرحی همراه با شناخت انقلابی جنبشی در مراحل تأسیس و آغاز و فعل، داده باشد.

شهید ششاقی طرح اسلامی انقلابی خود را در اواخر دهه هفتاد و ابتدای دهه هشتاد بارها در مجله المختار الاسلامی و مجله الطلعه الاسلامیه منعکس نموده بود تا افکار و برنامه های خود را در مرحله بعد و آینده نمایان سازد. شاید

همت تفکر انقلابی، وی را پیشگام جستجوگران خویشتن اسلامی، اما تحقیر شده خویش قرار داد که زیر چرخنده های درگیری های میلیتاریستی امت را با تزها و اکاذیب خود فریب داده و له کرد. همه این ها به حق، وی را در طور معرفتی بسیار بالایی از لحاظ نوع اندیشه و بیان برگرفته از آن به نصوص مقدس (قرآن).

او بوسیله ابزار عالی معرفتی نقصی (قرآنی) و از طریق کشف و شهود الهامات، پلهای فرهنگی جنبش را میان جلوه فرهنگی قرآن و جلوه حرکت جنبشی قرآن برپا کرد. او همواره سعی می کرد از فلان پژوهش ها و مطالعات به نصوص قرآنی به درک مسائل جهان و وجود و جنبش و حرکت روحی و انقلابی رسیده تا از این طریق به تفکری جهادگرانه پیشرو برادی و مبارزه با رژیم

